

juli 2016

De Marke

Oudheidkundig mededelingenblad

De Marke

is het orgaan van de Oudheidkundige Vereniging 'De Marke',
met als werkgebied de plaatsen Beekbergen, Brummen, Eerbeek,
Hall, Hoenderloo, Klarenbeek, Loenen & Ugchelen.

Eindredactie: Henk van Gijn
De Wimme 28, 6971 HH Brummen
0575-561258, E-mail: henri.gijn@kpnmail.nl

Bestuurssamenstelling OHV 'De Marke':

Voorzitter: H.W. van Harreveld
Tuinstraat 59, 6971 BH Brummen ☎ 0575 - 566048

Secretaris: G.J. Regelink
De Pothof 97, 6971 HE Brummen ☎ 0575 - 560227
E-mail: info@ohv-demarke.nl

Penningmeester: C.N. Kuipers
Rhienderes 2, 6971 GZ Brummen ☎ 0575 - 567836
bankrek: NL 15ABNA0437063763 t.n.v. penningm. De Marke

Bibliothecaris: W.T.M. Klomp
Langschoten 71, 7371 EP Loenen ☎ 055 - 5052276

Leden: M.R.I. Fleur-le Rütte
Wedinkerf 11, 6961 MT Eerbeek ☎ 0313 - 653208

A. Jansen-Hagen
Veldkantweg 14A, 6961 HJ Eerbeek ☎ 0313 - 652183

Lidmaatschap: € 14,00 per jaar; aanmelden bij de secretaris.

Excursies: 2 x per jaar organiseert 'De Marke' een excursie.

Lezingen: gemiddeld 5 x per jaar organiseert de vereniging lezingen.

Website: www.ohv-demarke.nl

Overname van (gedeeltelijke) teksten en afbeeldingen uit dit blad is slechts
toegestaan na schriftelijke toestemming.

© 2015 De Marke, Brummen

Fotobeschrijving

1. Klarenbeek, station
2. Loenen, De Eikenboom
3. Eerbeek, oliemolen
4. Brummen, marktplein
5. Hoenderloo, Helderingsweg ca. 1950

Mededelingenblad "De Marke"
Inhoudsopgave

Jaargang 40

no 2

pag	1 Inhoudsopgave	
	2 Henk v. Harreveld	– Een gaan en komen
	3 Bert Visser	– Bert Visser.....wie
	5 Bert Visser	– De bevrijding van Klarenbeek
	6 Corrie de Kool	– Zilven op de archeologische kaart
	13 Henk van Gijn	– Rectificatie Huize Bonga
	14 H.N.v.Til	– Beknopte geschiedkundige en plaatselijke omschrijving van de stad Zutphen en hare bevallige omstreken
	16 Bert Visser en Willem Klomp	– Het gespleten dorp Klarenbeek
	18 Willem Klomp	– Klabanus/Clabanus
	22 Joop Zengerink	– Expositie Historie Loenen
	25 Jan Regelink	– Middagexcursie De Marke
	27 Jan Regelink	– Nogmaals de kadastrale Atlas gemeente Hall
	28 De Hunekamp	– Stichting Historie Loenen
	30 Brummense courant 1965	– Wandeling door het dorp Brummen rond het jaar 1900
	32 Jan Regelink	– Nogmaals De Eikenboom
	33 Jan Regelink	– De Wildbaan, paleis van Leuvenheim

De volgende uitgave van de Marke verschijnt omstreeks november 2016. Kopij voor dat nummer uiterlijk inzenden voor 15 oktober 2016 naar het redactieadres
henri.gijn@kpnmail.nl

ISSN 1382 - 0397

Een gaan en komen.

Zoals bekend heeft onze jaarlijkse Algemene Leden Vergadering ditmaal plaatsgevonden op 7 mei j.l. en zoals gebruikelijk zult u het verslag van deze vergadering ontvangen voor de bespreking daarvan in de eerstkomende ALV.

Hoewel het ongebruikelijk is in ons Markeblad aan het in een ALV verhandelde aandacht te schenken, is dit natuurlijk niet uitgesloten en bestaat daartoe zelfs alle aanleiding bij belangrijke gebeurtenissen als wijzigingen in ons verenigingsbestuur.

Omdat ons Eerbeekse lid mevrouw A(da) Jansen-Hagen voor een nieuwe herbenoeming in ons bestuur niet beschikbaar was, werd zij op genoemde datum als aftredend bestuurslid uitgeluid met welverdiende woorden van dank en met daarvan in andere vorm getuigende blikken, waarbij uw voorzitter weer eens het voorrecht genoot een en ander te mogen bekrachtigen met een geenszins plichtmatige afscheidszoen.

Gedurende de afgelopen zes jaar heeft Ada zich doen kennen als een zeer toegewijd bestuurslid, waaraan De Marke veel te danken heeft. Omdat Ada uit bescheidenheid graag achter de schermen werkte, verdient hier in het bijzonder te worden gememoreerd dat zij als organisatrice in belangrijke mate bijdroeg aan het succes van onze lezingavonden. In het persoonlijke vlak betuig ik Ada, mede namens de overige bestuursleden, ook hier onze grote dank voor de zo plezierige samenwerking en voeg ik aan onze goede wensen bovendien de wens toe dat wij haar nog vaak in Markeverband mogen weerzien.

Tegenover het altijd weer weemoedig stemmende afscheid van een hooggewaardeerd bestuurslid, staat gelukkig het heugelijke feit dat het ook dit keer, zij het op de valreep, is gelukt de zoektocht naar een geschikt nieuw bestuurslid in dezelfde vergadering met succes te bekronen, nu met de benoeming van ons Klarenbeekse lid, de heer Ing. B(ert) Visser.

Omdat het in onze gelederen gebruikelijk is dat de nieuwe functionaris zelf een schriftelijke introductie verzorgt, verwijs ik u voor informatie

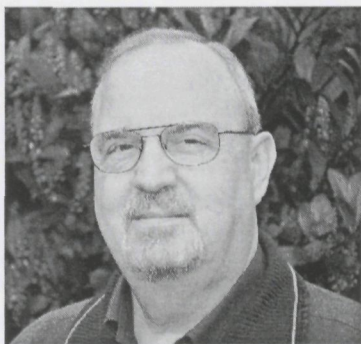
omtrent de persoon van Bert graag naar zijn eigen bijdrage aan deze Marke-editie.

Zoals uit die bijdrage valt af te leiden en rond zijn woonplaats algemeen bekend is, behoort Bert tot het mensentype, dat zijn bevoegenheid voor bepaalde onderwerpen ook in nuttige daden weet om te zetten. Niet verwonderlijk is dus dat Bert op 26 april jl. in de Galerie Krepel te Klarenbeek op luisterrijke wijze werd vereerd met een Koninklijke onderscheiding en evenmin dat hij zich na 7 mei jl. al op voortvarende wijze heeft ingezet ten behoeve van ons lezingenprogramma voor de periode tot medio 2017.

Namens de Marke heet ik Bert van harte welkom in zijn nieuwe functie en spreek ik de hoop uit dat hij daarin vele jaren voldoening zal vinden.

Henk van Harreveld, voorzitter

Bert Visser... wie ?

Door het aftreden van bestuurslid Ada Jansen-Hagen is er een vacature ontstaan. Secretaris Jan Regelink heeft mij afgelopen donderdag, 28 april 2016 benaderd en ik heb na wat peinen ja gezegd, hoewel ik over weinig vrije tijd beschik, doordat ik mij al met vele andere onderwerpen pleeg bezig te houden.

Velen van u zullen mij wel kennen, maar voor wie mij (nog) niet kent:

Ik ben geboren Apeldoerner, sinds 1 maart 1974 gehuwd met mijn steun en toeverlaat Ina. Wij wonen sinds mei 1985 in Klarenbeek en hebben twee schatten van honden (Golden Retrievers)... onze kinderen Prins en Balou.

Ik ben sinds 1995 lid van Oudheidkundige Vereniging De Marke, zo ook van de Oudheidkundige Kring Voorst en beide verenigingen hebben wel eens artikelen van mijn hand omtrent Klarenbeek opgenomen.

Ik heb samen met Hennie Franken het Klarenbeekse geschiedenisboek "Van Doerfart tot Klarenbeek" geschreven, in 1998 uitgegeven en één exemplaar aan beide oudheidkundige verenigingen geschonken. Dat geldt ook voor het boek "75 jaar Oranje Vereniging Klarenbeek" dat in 2008 uitkwam.

Ik ben zeer gericht op de geschiedenis van Klarenbeek, heb een Oral Historiecurcus gevolgd en Jan Richard Krepel geïnterviewd ten behoeve van het Geldersch Landgoed. Het boek Landgoed Klarenbeek is nog niet verschenen, komt nog uit. Ik verzorg op het landgoed rondleidingen.

Ik ben ondertussen 22 jaar, als correspondent voor Klarenbeek en omgeving, verbonden aan het weekblad Voorster Nieuws (VN). Zo heeft u wellicht ook eens aankondigingen van De Marke in het VN kunnen lezen.

Ik ben sinds 1993 lid van het Nederlandse Rode Kruis afdeling Voorst en sinds september 2000 bestuurslid (Communicatie/PR) van de vereniging. Zodoende heeft u ook daarover wel eens artikelen kunnen lezen in het VN. Daarnaast zat ik ook in de bouwcommissie voor de bouw van het in 2015 geopende Rode Kruisgebouw achter het Medisch Centrum te Klarenbeek.

Ik voel mij ook zeer sociaal maatschappelijk betrokken. Zo was ik acht jaar actief als fractievertegenwoordiger van de VVD, afdeling Voorst. En omdat ik het niet laten kan was ik hier ruim 15 jaar PR-medewerker. Met beide ben ik eind 2013 gestopt.

Symboliek spreekt mij aan. In november 1990 hield ik tijdens de beslissende vergadering omtrent een mogelijke fusie tussen SV Klarenbeek (protestant) en RKSVC Pacelli (katholiek) een speech over twee bossen met hoge bomen en brede takken, welke nodig gesnoeid dienden te worden om de jonge aanplant tussen de beide bossen licht te gunnen. Tegelijkertijd introduceerde ik het door mij ontworpen nieuwe logo/wapen (vol symboliek) voor de club en zette mij vurig in voor de fusie. De fusie ging door. De door mij voorgedragen naam 'Klarenbeek' moest naar mijn mening behouden blijven en werd ook behouden, het logo/wapen en de voorgestelde clubkleuren werden geaccepteerd. Later was ik één van de vier, die de naam 'Sportpark De Pauw' noemden als naam voor de gehele accommodatie van SC Klarenbeek.

Al vele jaren ben ik mantelzorger voor mijn vrouw Ina (sinds 1992) en voor mijn (thans begin dementerende, bijna 89-jarige) moeder (sinds februari 1995).

Last but not least: En zo kan ik wel doorgaan, dus u begrijpt denk ik nu wel, waarom ik eerst even moest peizen, voordat ik ja zei.

Mijn motto's zijn o.a.: 1. 'niet geschoten is altijd mis', 2. 'Samen sterk', 3. 'Waar een wil is, is een weg' en 4. 'Aanpakken'.

Mijn karakter is: Ik denk als één 'halfvol glas'.

Ik zal het dus proberen... ik ga schieten en als u opbouwend/positief meewerkt /-denkt zijn wij samen sterk en komt het wel voor elkaar... 'alles sal reg kom', zoals ze dat in het Zuid-Afrikaans zeggen. (Ps. ik heb mijn jeugd in Zuid-Afrika doorgebracht).

Natuurlijk kunt u mij altijd bellen of mailen, maar de koffie/thee staat bij mij altijd warm en... ik spreek u het liefst persoonlijk.

Bert Visser

Bosweg 22, 7382CC Klarenbeek

Tel. (055) 301 21 85

E-mail: bertvisser@chello.nl

De Bevrijding van Klarenbeek

door Bert Visser

Zaterdag 16 april was het exact 71 jaar geleden dat Klarenbeek in de namiddag werd bevrijd. Even een korte terugblik van die spannende dagen.

Woensdag 11 april 1945 (een heldere dag): In de vroege avonduren, ongeveer 17.00 uur, vond de Canadese aanval (Operatie Canonshot) op de IJssel plaats (Wilpse Klei). De Canadese aanval op het IJsselfront werd uitgevoerd door de Canadese Tweede Infanteriebrigade, welke bestond uit drie regimenten: 'Princess Patricia's Canadian Light Infantry' (P.P.C.L.I), 'The Seaforth Highlanders of Canada' en 'The Loyal Edmonton Regiment'. Na de geslaagde aanval vond de uitbreiding van het veroverde gebied plaats in de richting Voorst-Zutphen en het Apeldoorn-Dierenskanaal. Op donderdag 12 april 1945, een zwaar bewolkte en betrekkelijk warme dag, werd Twello bevrijd. Het gebied Bussloo-Gietelo werd op vrijdag 13 april 1945 bezet door de Canadezen. Om exact 03.00

uur in de vroege ochtend van zaterdag 14 april 1945, werd het bevel gegeven een aanval te starten om het Appensche bos te zuiveren van Duitse militairen. Om 16.00 uur was het gebied vanaf de Gietelse Brouwerij tot aan de spoorlijn in Klarenbeek bezet door de Canadezen. Regiments Commandant Luitenant Kolonel Clark DSO verbleef, de daarop volgende periode, op de Gietelse Brouwerij.

P.P.C.L.I.-bevrijders

De D-compagnie van de P.P.C.L.I., onder leiding van eerste luitenant Sydney Frost, kreeg de Appensche Bossen van Klarenbeek toegewezen, met als commandopost boerderij 't Struikjesveen, op de hoek van Struikenveenweg en de Groenallee (thans Hoofdweg). Op zaterdag, 14 april 1945, waren er tot 10.30 uur nog Duitsers in bedoelde woning. De Duitsers vertrokken na het afbreken van de radio apparatuur, die was opgesteld in de kelder van de woning. Zes Canadese militairen arriveerden om 15.30 uur bij de woning. De Canadese radio werd op exact dezelfde plaats en op hetzelfde tafeltje gezet. De draden, die de Duitsers niet hadden meegenomen werden aangesloten en klaar waren de (telefoon) verbindingen. Zondag, 15 april 1945 bereikte het regiment de P.P.C.L.I. Bussloo, de Appensche Bossen en het gebied daar omheen. Als grens van het legeringsgebied werd de weg Gietelse Brouwerij tot station Klarenbeek en de spoorlijn in de richting Zutphen. Daarmee lag Klarenbeek in het gezichtsveld, doch werd deze dag niet betreden. Het dorp was doel voor een later tijdstip. Zondag, 15 april 1945, werden vanuit Voorst, in samenwerking met de Binnenlandse strijdkrachten, verkenningen uitgevoerd in de richting van het kanaal Apeldoorn-Dieren, Voorstonden, Langedijk, Clabanusweg, et cetera. De D-compagnie verbleef in de Appensche bossen. De compagnie bezette de spoorlijn vanaf het station Klarenbeek richting Voorst. Op die dag gebeurde er van alles. Er werden krijgsgevangenen gemaakt en veel oorlogsbuit viel in Canadese handen. Aan de spoorlijn stond op 14 april een Duits stuk geschut (een 8,8 cm Flak: een Duitse Flugabwehrkanone) dat van tijd tot tijd granaten afvuurde op het gebied van de Appensche Bossen. De compagnies commandant verbood een aanval op het stuk geschut, omdat hij teveel slachtoffers verwachtte. Op zondag 15 april 1945 werden vier Duitse militairen begraven, die in de buurt van restaurant Pijnappel in de voorafgaande nacht zouden zijn gedood tijdens een gevecht. Hoewel de D-compagnie Klarenbeek op 16 april bereikte is het niet onmogelijk dat een verkenningsspatrouille die nacht ervoor al in het dorp is geweest.

Seaforth Highlanders of Canada... bevrijders

Direct na het wegtrekken van de Duitsers (richting Apeldoorn) stonden de manschappen van de ondergrondse klaar om de NSB'ers op te halen, die in één van de kelders van Huize Klarenbeek werden opgesloten. Op zaterdag 14 en zondag 15 april 1945 kreeg het regiment Seaforth Highlanders of Canada de opdracht om de westelijke IJsseloever (De Hoven) te veroveren. De opdracht werd die middag met succes uitgevoerd. De nieuwe opdracht kwam op 16 april 1945, namelijk: verplaatsen naar Klarenbeek, waar zij, na verkenning, omstreeks 15.30 uur aankwamen en stelling namen rondom het dorp. Het hoofdkwartier van de Tweede brigade vestigde zich in Klarenbeek en daarmee was Klarenbeek in de namiddag van 16 april 1945 bevrijd.

De P.P.C.L.I. staken vervolgens het kanaal over (richting Loenen) waarna Oosterhuizen, Lieren en Beekbergen werden bevrijd.

Foto-onderschrift:

Een Brencarrier met daarop 'Seaforth Highlanders of Canada' voor de RK begraafplaats op de dag van de bevrijding van Klarenbeek (namiddag 16 april 1945). Op de achtergrond rechts ziet u de Duitse graven in de pastorietuin, voor het Heilig Hart beeld, dat daar toen nog stond.

Zilven op de archeologische kaart

Corrie C. De Kool

Stelt u zich eens voor: u wilt een huis laten bouwen en gaandeweg wordt duidelijk dat uw woning (bijna) boven een prehistorische grafheuvel zal verrijzen en dat de woonkamer gepland lijkt te zijn recht boven een vroegmiddeleeuwse waterput. Onlangs overkwam dat een echtpaar dat in de buurtschap Zilven, aan de Dalenk een plekje had uitgekozen voor hun nieuwe huis. Die gewaarwording kreeg heel wat voeten in de aarde.

Het was niet helemaal een honderd-procents-verrassing, het echtpaar was iets voorbereid. Zilven bij Loenen ligt net binnen de zuidgrens van de gemeente Apeldoorn en bij het aanvragen van de bouwvergunning was het echtpaar bepaald bij de 'Archeologische beleidskaart 2015' van Apeldoorn. In die nota wordt de gemeenteground op basis van uitkomsten van allerlei archeologisch onderzoek en oudheidkundige vondsten verdeeld in zes categorieën:

1. terreinen met archeologische waarden; daarop zijn geen bodemingrepen mogelijk, omdat het vrijwel zeker is dat bij grondwerkzaamheden dan schade aan de archeologische vindplaats wordt aangebracht;
2. terreinen met vastgestelde archeologische waarden; dat betekent dat de archeologische vindplaatsen in deze terreinen behouden moeten blijven, maar kleine bodemingrepen zijn wel mogelijk.
3. terreinen met archeologische waarden; hieronder vallen enken, dorpskernen en historische boerderijlocaties;

Verder zijn er:

4. zones met een (middel) hoge archeologische verwachting;
5. zones met een lage archeologische verwachting;
6. zones zonder archeologische verwachting.

Voor elke categorie is de oppervlakte en de diepte van de bodemingreep vastgelegd waarbij archeologisch onderzoek nodig is. Op de website van de gemeente Apeldoorn kunt u meer lezen over deze nota (mét kaartjes).¹

Het gekozen bouwterrein aan De Dalenk, een weg die over de Zilvense enk leidt naar de Loenermark, behoort tot de derde categorie. Dat men daar iets in de bodem zou kunnen vinden, was dus te verwachten. Maar dat de verkennende boringen op het terrein al zoveel sporen van

bewoning zouden opleveren, was een grote verrassing. De leiding van het onderzoek besloot daarom twee proefsleuven van 10 x 2 meter te graven, en *het hele terrein* onder de nieuw te bouwen woning open te leggen.

De eerste vondsten

Eind oktober 2015 was het zover. In de eerste sleuf schraapte een kleine graafmachine laagje voor laagje de donkere toplaag weg. En direct al: ijzerslakken, héél véél ijzerslakken: was op deze plaats in de middeleeuwen misschien een ijzerindustrie geweest?

Een zekere opwinding groeide bij de archeologen en betrokkenen toen de graafmachine na de sleuven heel behoedzaam het grote gat uitdiepte. Op ongeveer twee meter in de grond openbaarde zich daar een gele zandlaag met grote en kleine donkere vlekken en breed omrande cirkels.

Met ook nog hier en daar rode verkleuringen groeide daar voor hun ogen een archeologische landkaart van Zilvens verleden.

Open huis

Belangstellenden mochten op 28 oktober 's middags komen kijken. Op de rand van de grote put vertelde Janneke

Zuyderwyk, archeoloog bij de gemeente Apeldoorn, enthousiast aan velen over de eerste bevindingen: twee grafheuvels, een waterput, vijf ijzerovens en aanwijzingen voor misschien drie boerenwoningen. „We hebben nu al meer dan 350 sporen te onderzoeken. Zijn er misschien nog vrijwilligers onder u?” Mijn ogen troffen die van een ander. Zullen we?

Ondertussen groeide de aandacht voor het groepje onderzoekers beneden ons. Camera's werden tevoorschijn gehaald. De spanning steeg. Want bij een vermoede waterput in de grote kuil maakte iemand op de knieën met een troffel en een schepje héél voorzichtig een kleine

urn los, met naar men later vertelde mogelijk resten (botjes) van een crematie. Onder groot applaus werd de vondst getoond.

Amateurs

De volgende morgen stapten we als twee nieuwsgierige Aagjes de onderzoekput in. 'Frans' van het *SOB Research, Instituut voor Archeologisch en Aardkundig Onderzoek* had daar de algehele leiding.

'Rob' van *Hamaland Advies* fotografeerde, administreerde en begeleidde de vrijwilligers bij het sporenonderzoek en Janneke Zuyderwyk concentreerde zich vooral op haar favorieten in de archeologie: de ijzerovens en alles wat daarmee te maken heeft.

"Kijk dames ..." Een korte maar heldere instructie

van 'Rob' was voldoende om ons - de Aagjes - met een bats in de handen en de waarschuwing 'concentratie en accuratesses!' aan de slag te krijgen. Drie dagen bewerkten we met veel genoeg een deel van de uiteindelijk 390 zwarte vlekken in de gele grond.

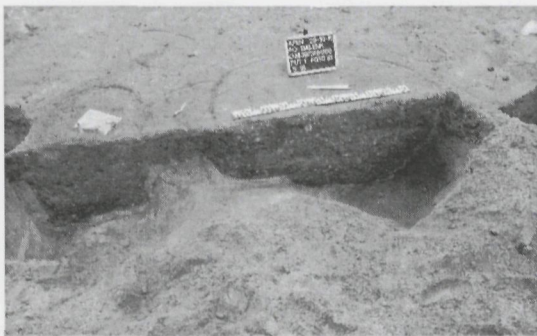
Een indruk van de werkwijze (zie ook de foto's)

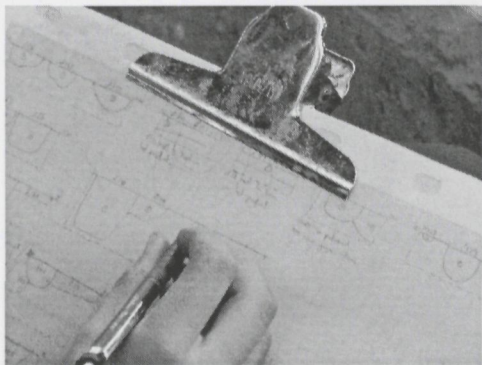
In een horizontale meting met een GPS-meter werd door 'Frans' de doorsnede en plaats bepaald van elk gevonden en genummerd spoor. Daarna volgde in vier stappen de verticale bewerking, waarbij met name de stappen 1 en 4 aan de vrijwilligers werden toebedeeld. Elke handeling

moest direct worden afgetekend op een lijst, zodat voor ieder snel zichtbaar was hoever de werkzaamheden waren gevorderd.

Stap 1. Een coupe zetten, dat wil zeggen een spoor verticaal halveren en voorzichtig de voorste helft zover weghalen dat de hele omtrek van de verkleuring in de grond zichtbaar wordt; eventuele scherven en bijzonderheden en ik-weet-niet-dingen in een zakje doen.

Stap 2. De donkere contouren in de grond fotograferen, met daarbij gelegd een bordje met locatie, datum en spoornummer; zo mogelijk de gegevens direct verwerken in de computer (taken voor 'Rob').

Stap 3. Een tekening op schaal maken van de verticale doorsnede (werk voor een professional).

Stap 4. De andere helft van het spoor afgraven, al naar gelang met bats of troffel; scherven en bijzonderheden

weer in het zakje deponeren, evenals het pijltje met spoornummer; het zakje sluiten en opruimen in een verzamelkrat.

Met ieder zijn eigen bezigheid schoven zo een week lang professionals en vrijwilligers hard werkend, grappend en grollend, van west naar oost door de put.

Daarna was er niets meer te zien van die eerst zo opwindende zwart/rode vlekkenkaart in het gele zand.

Een bonusvondst

potbodem uit waterput

Ieder had uitgekeken naar de laatste dag. Dan zou de waterput worden uitgegraven. Zouden er nog meer urnen tevoorschijn komen? Helaas, geen hele. Wel een nog redelijk gave urnbodem, potscherven uit verschillende perioden, en onverwacht wat restjes hout van de beschoeiing van de putwand. Mogelijk kan men met hulp van de dendrologie daarmee de put dateren.

Na deze kleine teleurstelling wachtte weer een verrassing. Onder een vage verkleuring in het zand westelijk van de uitgegraven waterput bleken nóg twee putten te liggen, vlak naast elkaar. De lange resten van de houten binnenwand in het dwarsprofiel en de keien daaronder weerspiegelden de opbouw van een middeleeuwse waterput. IJzeroer, ijzerslakken en scherven kwamen naar boven. Het was een prachtige laatste bodemvondst.

Een unieke ijzeroven

Ondertussen werd het door Janneke blootgelegde deel van een ijzeroven (de derde in Nederland?) ingenieus door een hijskraan van de grond losgesneden, in een stalen krat verpakt, voorzichtig over een berg zand getakeld en in een busje afgevoerd naar Haelen in Limburg. Daar zal de oven door *Restaura*, een bedrijf gespecialiseerd in restauratie en

conservering van archeologische voorwerpen, veilig worden gesteld voor de toekomst.

De vele kreten rond de vondsten als: grafheuvels, ijzerslakken, een ovenwand, vijf – acht – twaalf ijzerovens, crematieresten, Romeinse scherven, Pingsdorf, 'een schatkamer', 'van nationaal belang', 'een cijfer 9 voor deze opgraving', en jaartallen tussen 1000 voor

Chr. en 1300 na Chr.: we hebben ze allemaal kunnen horen en/of lezen. Waar? Niet waar? Na bestudering van alle grote en kleine vondsten en de bijbehorende metingen en beschrijvingen zullen we het weten. Als het rapport is uitgekomen hoort u meer.

Wow!

De zichtbare bovengrondse geschiedenis is interessant, maar de in de grond verborgen historie is minstens zo indrukwekkend. Een jongetje uit groep zes verwoordde dat prachtig. Hij vroeg me na het zien van een Romeinse scherf: "Juf, mag ik die even aanraken?" Hij mocht hem zelfs even vasthouden. Vol bewondering staarde hij naar het stukje aardewerk op zijn hand. "Wow! Helemaal van de Romeinen!"

Rectificatie

In ons vorige oudheidkundige mededelingenblad De Marke" (maart 2016) stond een artikel over "Huize Klein Bonga". Daarin werd vermeld, dat dat artikel geschreven was door W. van Weteringen. Dit is helaas niet juist. Het artikel is geschreven door Marguerite Tuijn.

Hiervoor onze excuses.

Henk van Gijn

**Beknopte geschiedkundige en plaatselijke omschrijving
van de stad ZUTPHEN
en hare bevallige omstreken
H.N. van Til**

1832

Te allen tijde en met regt werd de weg van *Zutphen naar Arnhem* voor een' der schoonsten der noordelijke gewesten gehouden, en hoewel men den roem daarvan dan ook grootendeels op het laatste gedeelte diens wegs, *van Dieren naar Arnhem*, moge willen toepassen, bezit het eerste toch ook deszelfs eigendommelijke schoonheden ; niet ieders gemoed is toch gestemd voor het verhevene en trotsche, ook het bevallige en nederige kan *des* menschen *geest* boeijen. Laat ons dus, over de in 1603 aangelegde schipbrug henen, onze wandeling of liever onzen togt beginnen: want dezelve zal zich nu verder dan gewoonlijk, ja tot *Dieren* uitstrekken. Over de brug zijnde, slaat men linksom en laat het gehucht de Hoven aan zijne regterhand liggen. Van uit het midden dezes gehuchts geleidt een' weg regt aan op het adelijk huis Verstonen, behoorende aan *des* konigs ambassadeur te *Weenen*, den baron van Spaan. Sedert eenige jaren is dit huis in den modernsten stijl opgebouwd terwijl de bosschen, plantsoenen en aanleg, rondom hetzelfde, overwaardig zijn door de ingezetenen en vreemdelingen te worden bezigtigd, te meer daar door den eigenaar de vrije wandeling op den grond van dit kasteel niet wordt geweigerd. Na deze uitweiding zoo noodzakelijk om geene der merkwaardige schoonheden uit *Zutphens* omtrek over te slaan, keeren wij tot ons onderwerp terug. Men komt in de Hoven op den door eenige doorbraken alom bekenden Kanonsdijk, ziet aan Zijne regterhand het lieve buitenverblijf Bellevue, aan Zijne linkerhand eene steenbakkerij en de heerlijkste weilanden. Over den zindelijken weg voortwandelande, heeft men aan beide de herberg de Vos zijden fraaije en uitgestrekte gezigten op de weligste bouw- en graslanden. Bij wordt door den hooger en grond en den meerderen afstand der

rivier de dijk nutteloos en komt men op een' klinkerweg terwijl de dijk met zoogenaamd grint, of zand, met kleine keisteentjes vermengd, was belegd.

Aan de Vos grenst het bevallige buitenverblijf de Bute, aan *Zutphens* burgemeester P. J. Swaving behorende. Verder bespeurt men aan alle zijden de afwisselendste gezigten, dan eens eene nette uitgebreide landhoeve, dan weder een buitenverblijf, dan rust het oog op de nederige stulp eens daghuurders, dan op sierlijke boomgaarden met goudgele vruchten beladen, en zoo bereikt men allengskens de gebouwen van het dorp *Brummen*. Hij die voor twintig jaren dit dorp bezocht en nu eerst weder op nieuw, zoude verstomd staan over de groote, ja onbegrijpelijke verandering, welke hier is voorgevallen. Daar waar men voormaals niets dan boerenwoningen, door ettelijke aanzienlijkere gebouwen afgewisseld, bespeurde, verheft zich nu eene reeks van schoone gebouwen, die zich door hunne nieuwhed allerbevalligst voordoen en waarvan eenige met paleizen als wedijveren - In dit dorp wordt het kleinste plekje gronds aan den straatweg ten duurste verkocht, ten einde alweder tot het bouwen van huizen te worden gebruikt. Hoogstwaarschijnlijk is het dus dat dit dorp eerlang deszelfs oudere zuster *Velp* naar de kroon zal steken. Dat door deze verandering echter veel van het landelijke is verdwenen, zal wel niet behoeven betoogd te worden. De bezittingen aan eenige dezer buitenwoningen verknocht, bepalen zich veelal tot eenen tuin en een daaraan grenzend boschje en weiland. De kerk te *Brummen*, door een' predikant bediend wordende, was oudtijds toegewijd aan St. Pancratius en stond onder het patroonschap der abdis van *Elten*, aan dewelke dit regt door Wichman, voogd van *Zutphen* en stichter dier abdij in 970 was opgedragen. Uit dit alles blijkt dus, dat het dorp en de kerk reeds in de vroegste tijden bestonden. Dit schoutambt bevat omstreeks 4000 inwoners.

Wanneer men zich van dit dorp regtsaf begeeft, vindt men de heerlijkste wandelingen op onderscheidene verwijderde buitenverblijven, zoo als Radelandt, den Bosch, Wildbaan en anderen;

maar bovenal op het oud adellijke goed den Engelenburg, eene lange bijna onafzienlijke laan van statige beukenboomen geleidt van den straatweg of van het dorp naar dit kasteel, links van deze laan staat de onlangs geheel nieuw gebouwde kerk der Roomsche - katholieken daargesteld uit giften van de vroegere bezitster des kasteels de baronesse van der Heijden. Aan het eind der laan vindt men het nu weder bijna geheel vernieuwde kasteel. Dit is dus het derde, hetwelk op dezen grond is gebouwd of herbouwd. Het eerste werd namelijk in de Spaansche tijden, door graaf Hendrik van den Berg, geheel afgebrand, en het tweede na dien tijd weder opgebouwd, werd door de tegenwoordige eigenares de douairiere van Walré bijna geheel herbouwd. Men vindt bij dit kasteel de heerlijkste partijen en vroeger althans, eene uitgestrekte wildbaan. Ter linkerzijde van *Brummen* zijne wandeling doende, slingert de weg, door bouw- en weilanden henen, naar het veer, over den IJssel op *Bronkhorst*, hetwelk niet deszelfs kasteel hier juist tegen over ligt. Men herinnert zich hier voorzeker de navolgende bijzonderheden van deze zoo geschiedkundig, vermaarde plek gronds.

Het gespleten dorp Klarenbeek

Door Bert Visser en Wim Klomp

Dwars door het 'gespleten' dorp Klarenbeek, loopt de grens tussen de gemeente Apeldoorn (protestant) en Voorst (katholiek), welke tegenwoordig nog zichtbaar is door de grenspalen, Grote Wetering en Tochtsloot.

De grens

De Hoge Heerlijkheid 't Loo, ofwel bijna de huidige gemeente Apeldoorn, werd in 1748 een zelfstandig gebied met eigen wetten en rechtspraak, waaronder halsrecht.

De eerste eikenhoutengrenspalen werden door landmeter Willem Leenen in 1748 geplaatst. Hij maakte de '*Caart der Limitten van Hooge en Vrije heerlijkckheid van Het Loo*'.

In 1750 kwam de hele kadastrale gemeente Beekbergen daarbij, waarbij ook Klarenbeek behoort.

De houten palen werden in 1793 vervangen door 162 Bentheimerstenenpalen. Er zijn nog een paar palen behouden gebleven en zijn terug te vinden aan de Voorster grenswegen: Clabanusweg, Polveensweg, Klarenbeekseweg, Dalkweg en De Kar.

Heerlijkheidsrechten

In de Nederlanden bevonden zich voor de vestiging van de Nederlandse eenheidsstaat talloze gebieden waar een heer de macht uitoefende. De Hoge Heerlijkheid 't Loo (1750) was voor die tijd een zelfstandig gebied met eigen wetten en rechtspraak.

De landsheer bezat het recht om misdadigers ter dood te veroordelen en te laten executeren (halsrecht/ophanging) zo ook rechten verbonden met betrekking tot jacht en visserij, molenrecht en de benoeming van dragers van openbare ambten. Een belangrijke bron van inkomsten was het tiendrecht. De heerlijkheden (en daarmee het feodalisme) werden in de Nederlanden opgeheven na de Franse inval van 1795, de rechtspraak werd voor het gehele land gelijkgetrokken en was na 1804 gebaseerd op de Code Napoléon.

Katholiek Klarenbeek

In Klarenbeek werd de eerste Katholieke kerk in 1847 gebouwd in opdracht van de familie Krepel, die ook de grond schonk. Voorheen klaagde B.W. Krepel als kerkmeester Statie Eerbeek Ter Horst in 1797 dat de bewoners van het Voorster gedeelte *"geene andere plaatsen hebben om hunne godsdienst te verrigten als (in) vheestallen of schuren, waarin by den winter 't vhee geplaatst is"*. Op 7 april 1855 werd de parochie Klarenbeek gesticht. De familie Krepel mag gezien worden als de beschermheer / aantrekker van katholicisme in Klarenbeek.

Protestant Klarenbeek

Vroeger werd het Apeldoorn deel Het Achterveld genoemd. Op 27 november 1862 wijdde Ds. Buytendijk het Hervormde kerkje aan de Woudweg in waarbij het de naam 'Bethlehem' kreeg. In 1866 werd de heer Voogd als evangelist benoemd voor 'Oosterhuizen', zoals dat deel van Klarenbeek toen nog heette.

Eenwording

Op 1 juli 1991 fuseerden de Katholieke RKSV Pacelli met de protestante VV Klarenbeek, wat het begin inleidde tot eenwording, versterkt door de fusie van de Muziekverenigingen, Amicitia en Wilhelmina.

Door de oecumenische samenwerking is er thans een hechte geloofsgemeenschap binnen de dorpsgemeenschap, maar politiek gezien is de grens nog steeds een bepalende factor.

Foto-onderschrift

De grens tussen Apeldoorn en Voorst ligt langs de lijn van de Bentheimer grenspaal van de Hoge Heerlijkheid 't Loo (op de hoek van de Henkenburgerweg en Dalkweg), langs het hekwerk overgaand in de Grote Wetering.

Foto: Bert Visser d.d. 24 mei 2016

Klabanus/Clabanus

Velen hebben zich afgevraagd wat Klabanus betekent. Het gaat over het gebied dat ten noorden van de Voorsterweg ligt in de meest oostelijke punt van Loenen, met een overloop naar Voorster/Klarenbeeks grondgebied. Het is een onderdeel van de Loenense Hooilanden, De lende in het dialect. In het noordoosten wordt het begrensd door het Lampenbroek, dat in de gemeente Voorst ligt. Veel woordenboeken heb ik nagekeken zowel middeleeuwse als oud-Nederlandse en oud-Duitse. Nergens het bewuste woord te vinden. Ook googlen leverde niet het juiste resultaat op. Het liep op een toevalstreffer uit. Bij Coda Apeldoorn zag ik bij de woordenboeken een minuscule woordenboekje staan: "Woordenboek van het Deventer dialect". En daar staat het in: Klabanus of Kabanus: Een joekel van een huis. En dat moet het zijn. Het woord is verwant aan het Spaanse "Cabana" wat klein huisje of hut betekent. Op de overzichtskaart van het kadaster uit het jaar 1832 staat "Klabanna".

Situering

Op de eerste kadastrale kaart van 1832 heeft het huis Klabanus als aanduiding kadastrale gemeente Beekbergen sectie C nummer 58. Eigenaar was de weduwe Gerrit van Delden. Dat is nu ongeveer op de plek van huis Voorsterweg 287, waar nu de familie Boesveld woont. Net tegenover het drie gemeentepunt Apeldoorn, Voorst en Brummen, net aan de linkerkant van de zandweg die naar Voorstweg 295 loopt, waar de familie Arendsen woont. De boerderij van de familie Arendsen stond er in 1832 nog niet.

Boerderij de Klabanus sinds 1832.

In de eerste kadastrale leggers van 1832 wordt de weduwe Gerrit van Delden als eigenaresse genoemd, van beroep herbergierster. Geeft dat aan dat dit huis een herberg was of tevens een herberg? Na haar vinden we Jan Rutgers Modderkolk, "opziener der jagt". Als vruchtgebruiker staat vermeld Jenneken Modderkolk. In 1861 wordt het huis verkocht aan Hendrik Jan Modderkolk, landbouwer, getrouwd met Aaltje Brink, geb. 10 aug. 1833 in Empe. Aaltje Brink trouwt later met Hendrik Kappert, landbouwer. Zoon Hendrik Jan Kappert, geb. 23 okt. 1863 in Loenen is de volgende eigenaar en was getrouwd met Engelberta Johanna Regelink. Hij laat het huis in 1913 slopen en ongeveer op dezelfde plek, iets meer richting Loenen wordt een nieuw huis gebouwd. Architect is Hendrik Derk Lükkes, woonachtig te Voorst. Zwier Kappert, geb. 27 juli 1899 in Loenen, was de volgende eigenaar/bewoner. Hij betreft het huis in 1934. Hij was getrouwd met Willemina Hartgers. Bij Zwier wordt in het bevolkingsregister vermeld dat hij een vuurwapen had. Dat klopt wel want hij had een jachtgeweer en vergunning om te jagen. In 1978 wordt het huis verkocht aan Herman Boesveld, geb. 25 sept. 1936 in Voorst, pluimveehouder, wonende iets verderop Clabanusweg 22 A in Voorst/Klarenbeek. Hij was getrouwd met Eva Maria Vos. Hij ging er zelf niet wonen. Eerst woonde een werknemer van hem erin en daarna zijn zoon met gezin.

Vermeldingen.

De naam Klabanus komt al in heel oude stukken voor. Vermoedelijk heeft die boerderij er al eeuwen gestaan. In 1750 wordt de meest zuidelijke grenspaal bij de Klabanus geplaatst door de Heerlijkheid Het Loo, waar onder toen de hele gemeente Apeldoorn viel. In het gemeentearchief van Voorst komt de volgende akte voor die dateert van ongeveer 1829: "R.W. Krepel, koperfabrikant, verkoopt aan de gemeente Voorst een stukje bosgrond, groot vier roeden en vier en vijftig ellen, schietende op het eind aan stuk een bouwland behorende onder het erve den Bluemink onder Voorst, bij de zogenaamde Clabanus, het stukje bosgrond gebezigd tot het aanleggen van een nieuwe weg en het daarstellen van de oprit van een aldaar nieuw gelegde brug". In de Apeldoornsche Courant van 9 juli 1898 wordt vermeld dat publiek verkocht gaat worden voor de heer van de Ham 3 percelen gras in de Klabanus. De Voorsterweg wordt in 1923 in de gemeentelijke stukken van Apeldoorn aangeduid als "de noordwaartse afbuiging rijksweg (hoofdweg) via Klabanusbrug tot grens Voorst, richting Achterste Molen en Klabanus. Op 12 maart 1925 wordt in de gemeenteraad van Apeldoorn besloten tot de gedeeltelijke ontginning van de lage gronden bij de Klabanus, oostelijk van het kanaal en het waterpassen en in kaart brengen van een onderdeel van de Loenermark gronden. Er waren in dat gebied 45 gerechtigden.

In het doopboek van de Nederlands Hervormde kerk van Loenen wordt vermeld dat op 1 januari 1781 een kind van Klaas Klabanus is overleden. Of hij op de Klabanus woonde staat er niet bij. Verder staat in het overlijdensboek van 1782 van diezelfde kerk dat op 17 mei 1782 is overleden "de vrouw van Klaas van den Berg in de Klabanus". Misschien zijn deze twee Klazen dezelfde persoon.

Schrijfwijze

Soms wordt er gesteggeld hoe Klabanus geschreven moet worden, me een C of met een K? Wel in vroeger tijden was er geen uniforme spellingswijze, dus beide schrijfwijzen komen voor. Na 1800 wordt

het gebied in de gemeente Apeldoorn aangeduid met een K en in de gemeente Voorst met een C. Of hier een officieel document achter zit?

Bronvermelding:

1. Literatuur: - Kadastrale atlas Gelderland 1832; Beekbergen
 - Aardoom, L; Caart der limitten van de hooge en vrije heerlijkheid van Het Loo. Een 18^e eeuwse kartering van de gemeente Apeldoorn 1989.
 - Apeldoornsche Courant 9 juli 1898.
 - Baalen, H.J.; Woordenboek van het Deventer dialect, 1986. Zie: <http://www.detaalvanoverijssel.nl/salland-1>.
2. Archieven: - Kadastrale archieven in het Gelders Archief: Digilegger, alleen te bekijken in het Gelders Archief zelf. Het gaat om:

Kadastrale gemeente Beekbergen sectie C nummer 58. De artikelnummers 479 – 1428 – 3252 – 6173 – 6224.

Coda Archief: Kaart 1809 van J. de man

- Archief gemeente Voorst 1608-1939 inv. Nr. 1058 volgnr. 12.
- Coda secretarie-archief gemeente Apeldoorn 1916-1945 inv. Nr. 214. Dossier 169/1923.
- Idem ingekomen stukken 1916-1945 inv. Nr. 152 dossier 29/1918 briefnummer 76
- Idem notulen gemeenteraad 12 maart 1925 inv. Nr. 152. De notulen 1916-1985 zijn digitaal te bekijken op de Coda site: archief-bronnen-gemeenteraadsnotulen.

- Documentatiemap Coda Archief nr. 98 volgnr. 24.
- Doop-en begrafenisboek Ned. Herv. Gem. Loenen 1781 en 1782. Te bekijken op de site van het Gelders Archief: Archief-Personen-doopboeken etc.

Willem Klomp.

EXPOSITIE HISTORIE LOENEN

Vier leden van "De Marke" hebben op 10 juli 2013 de "Stichting Historie Loenen" opgericht met het doel het behouden van het cultureel erfgoed van het dorp Loenen op de Veluwe, met name het organiseren van exposities, het verzorgen van publicaties en het aanleggen en onderhouden van verzamelingen. Thans bestaat het actieve bestuur uit zes personen.

Sedert de oprichting veel activiteiten zoals:

- een expositie in "De Brink" in Loenen op 15/16 februari 2014 met veel foto's, maquettes, vertonen van nostalgische films, etc.; tijdens dit weekend ruim 2000 bezoekers.
- een bevrijdingsexpositie in "De Brink" van 17 t/m 19 april 2015 - ca. 1000 bezoekers - met veel informatie over de oorlogsjaren in Loenen en omgeving en het helpen realiseren van een herdenkingsmonument bij Hotel Bosoord, voor de 35 slachtoffers van het bombardement op 10 december 1944. Op 18 april werd dit monument onthuld.
- het organiseren in februari 2016 van een fotomiddag speciaal voor de oudere Loenenaren in de Bruisbeek, waarbij op een groot scherm met behulp van de aanwezigen vele ontbrekende namen op de foto's werden achterhaald.
- het opknappen van 11 graftrommels van de begraafplaats bij de Hervormde Kerk in Loenen. Op 17 maart 2016 konden de gerestaureerde graftrommels

in het Jeugdhuis worden bekeken, werd het restauratieproces doorlopen en gevolgd door een lezing van de hr. Halkus over de graftrommels in Nederland.

- inmiddels zijn ca. 6000 foto's verzameld, gedeeltelijk gescand en voor zover mogelijk voorzien van bijbehorende teksten tijdens bezoeken bij de eigenaren van de foto's. Ook zijn er vele filmopnames gemaakt van diverse gebeurtenissen in Loenen. Verder zijn veel oude gereedschappen en oude historische spullen uit de oude boerderijen en bedrijven vergaard.
- uitgifte van drie dvd's met foto's en filmbeelden van Loenen.
- thans wordt gewerkt aan een boek over Loenen tijdens de oorlogsjaren, waarbij met name de oudere bewoners worden geïnterviewd.

Op zaterdagmiddag 18 juni jl. werd een expositie geopend in het historische industriële pand "De Hunekamp" aan de Imbosweg 30 in Loenen, waar het mogelijk is om een gedeelte van hun mooie collectie voor langere tijd te tonen aan zowel het regionale publiek als aan de vakantiegasten in de regio. In korte tijd heeft het bestuur en vrijwilligers een ruimte ingericht als "museum". De vroegere papiermolen"(anno 1666) "De Hunekamp", werd later wasserij van de familie Aarnink, Thans is er het technocenter van de heer Willem Dikker Hupkes gevestigd, die de ruimte voor de stichting gratis beschikbaar heeft gesteld.

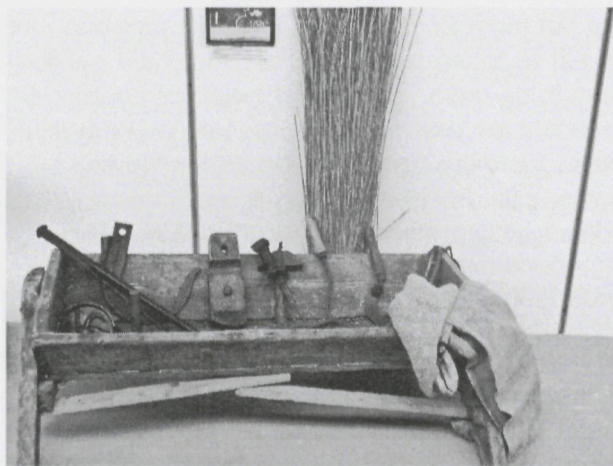
De expositie is geopend tijdens de weekenden t/m eind augustus op zaterdag van 13.30 tot 15.30 uur en op zondag van 11.00 tot 15.30 uur. De kosten bedragen

€ 1,50 per persoon.

Op deze expositie weer veel nostalgische foto's, voorzien van tekst, oude gereedschappen, vitrines met replica's van brandweer auto's, vrachtwagens van de Lona papierfabriek, militaire voertuigen, enz.

Hierna enkele bij mijn bezoek op 18 juni gemaakte foto's

Joop Zengerink

Middagexcursie de Marke.

Zaterdagmiddag, 11 juni 2016, vond de jaarlijkse middagexcursie van

onze vereniging plaats. Dit jaar was gekozen voor een vaartocht over de Berkel in een berkelzomp in de prachtige Achterhoek.

Een twintigtal leden had zich voor deze tocht opgegeven. Om 13.00 uur werd verzameld in het

botenhuys 't Vonder te Eibergen om met een vaart in de berkelzomp "Snippe" de vroegere handelsvaart op de Berkel tussen Billerbeck in Duitsland en Zutphen op die manier weer te beleven.

In het botenhuis werden de deelnemers ontvangen met koffie en cake en werd door een van de schippers uitvoerig verteld over de

geschiedenis van de berkelvaart. Daarna kon men de expositie in het bezoekerscentrum bezoeken. Dit centrum bevat een permanente expositie over de Berkel met informatiepanelen, foto's en oude

scheepsattributen, die de bezoekers een goed beeld gaven van de geschiedenis van de vroegere handelsvaart op deze rivier.

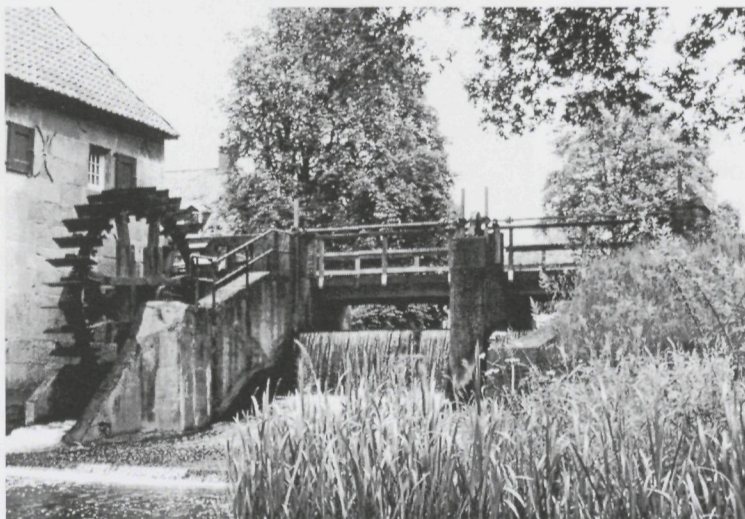
Om twee uur werd ingescheept op de berkelzomp "Snippe". De tocht

voerde het gezelschap door een prachtig gebied, dat alle facetten liet zien van de vroegere Berkel.

Deels ging de tocht over de oorspronkelijke Berkel en deels over de gekanaliseerde

rivier. De tussenstop was bij de Mallumse Molen, een door water aangedreven en nog werkende graan- en pelmolen. Het bezichtigen en ronddwalen in deze molen was een prachtige ervaring. Tijdens onze tussenstop maakte een daar voor het maken van foto's aanwezig bruidspaar gretig gebruik van onze zomp om al varende prachtige plaatjes te schieten.

Tenslotte voeren de schippers ons weer terug naar het botenhuis 't Vonder. Op de terugtocht werd door de deelnemers in de boot nog een schippers bittertje gedronken op de geslaagde vaartocht en middagexcursie.

Jan Regelink

Nogmaals de Kadastrale Atlas gemeente Hall.

In het mededelingenblad van de Marke van maart 2016 was een artikel geplaatst uit de Kadastrale Atlas van 1832 over de gemeente Hall. Van de uitgever werd vooraf schriftelijke toestemming verkregen om de tekst en de foto's over et nemen. In de Atlas was niet de afkomst van de foto's vermeld. Na het verschijnen van ons blad bleek dat drie van bij de tekst geplaatste foto's afkomstig waren van Foto Brouwer te Brummen. In het gesprek dat daarna plaats vond met de heer Brouwer bleek verder dat de uitgever ten tijde van de uitgave van de Atlas in 1990 geen toestemming van Foto Brouwer had verkregen om de drie foto's te plaatsen. Hetgeen schending van het auteursrecht opleverde.

Met Foto Brouwer is afgesproken de drie in maart in de Marke geplaatste foto's nogmaals te plaatsen met vermelding van "Foto Brouwer Brummen". Het betreft de volgende foto's:

Jan Regelink

Foto's Brouwer Brummen

Monumentale/Unieke locatie voor Stichting Historie Loenen.

De mogelijkheid om hun mooie collectie voor langere tijd te kunnen tonen, aan zowel het Loenense en regionale publiek, maar zeker ook aan de vakantiegangers uit de regio, is voor de zomermaanden juni, juli en augustus de entree van het historisch/ industriële pand

"De Hunekamp" ons ter beschikking gesteld, als tijdelijk museum.

Deze prachtige locatie in het buurtschap "Zilven" in een glooiend landschap (stuwwallen), waarlangs zowel fiets- als wandelpaden (klompenpad) lopen, laten zich verleiden tot een combinatie van zowel fysiek als geestelijke ontspanning.

In zeer korte tijd wordt getracht deze ruimte in te richten, zodat we u vanaf zaterdag 18 juni kunnen ontvangen, de openingstijden zijn;

Zaterdag 13.30-15.30 uur

Zondag 11.00-15.30 uur

Eventuele groepen op afspraak

Toegang € 1.50 p.p. i.v.m. kostendekking

De vroegere (anno1666) papiermolen "De Hunekamp" ,later wasserij thans technocenter de Hunekamp is gelegen aan de Zilvense Beek, adres; Imbosweg 30 Loenen, te bereiken vanaf de Eerbeekseweg afslaan bij de Steek of de Laak (bij de rotonde).

Voor meer informatie over de bedrijven gevestigd in technocenter de Hunekamp,

gaat u naar www.hunekamp.nl .

*"Wille ziet oe
graag kommen",*

Stichting Historie Loenen

(stichtinghistorieloenen@gmail.com)

Wandeling door het dorp Brummen rond het jaar 1900

Uitgaande van de veronderstelling dat u met de trein in Brummen aankomt, zullen wij ook vanaf het station onze wandeling beginnen. Zodra u het stationsgebouw hebt verlaten, wordt uw oog reeds getroffen door de schilderachtige omgeving van het dorp, dat in prachtige geboomte verscholen, zich vriendelijk voordoet. Wij slaan links af en bereiken langs de achterzijde van het landgoed "Klein Engelenburg" binnen een paar minuten het café "Spoorlust". Hier kunt u onder de vriendelijke veranda of in de lommerrijke tuin onder het genot van een verfrissing uitrusten van de reis. Uitgerust en verkwikt zullen we thans onze wandeling voortzetten en slaan daartoe de weg links van het café Spoorlust in. Aan uw rechterzijde ligt het landgoed Klein Engelenburg, dat, hoewel niet groot, door zijn gunstige ligging, de schone omgeving en een keurig aangelegd en flink onderhouden park, het oog alleraardigst aandoet. Ter rechterzijde ligt de buitenplaats "Carolinenburg". Het grote park grenst aan de weg. Links afslaande komen wij voor de Tol op de Zutphense straatweg. Van deze kant heeft men een van de fraaiste dorpsgezichten. Links de voorzijde van de Carolinenburg door prachtig hout omgeven, rechts het welbekende hotel "Het Wapen van Zutphen" welke lommerrijke tuin met vele zitjes op de meest beschaduwde plekjes de vermoeide wandelaar een aangenaam rusten biedt.

Langs vriendelijk gelegen huizen en fraaie villa's wandelen we verder, aan onze linkerzijde een grindweg latende, die naar het kerkhof der Nederlands Hervormde gemeente en naar het landgoed "Rhienderenstein" voert.

"De Draak" een der onder het landgoed behorende boerderijen ligt zeer schilderachtig in de onmiddellijke nabijheid van het huis. Wanneer wij van het kruispunt af een tien minuten verder wandelen, wordt de weg, aan weerszijden met lindebomen beplant, schaduwrijker. Het aan het einde van deze laan gelegen fraaie modern gebouwde buitengoed "De Quazenbosch" door schoon opgaand hout omgeven, vormt een waardig slot van het dorp. De straatweg een eindje volgend zouden wij van hier langs de villa "Zichtrijk" naar het landgoed Reuversweerd kunnen wandelen, allerschoonst gelegen te midden van grazige weiden en omgeven door weelderig hout en heestergewas. Van hier door de

buurtschap "Cortenoever" langs de boerderijen en vruchtbare akkers naar het dorp terug. Wij echter keren langs de straatweg weer terug naar de Tol. Recht voor ons ligt een klein doch zeer lommerrijke laan. Hard stenen posten duiden aan dat hier het landgoed "De Engelenburg" begint. Links van deze laan iets terzijde ligt de nieuw gebouwde school en een weinig verder de in 1894 door de heer Bogaardt gestichte "Louise-inrichting", een fraai modern gebouw met een keurig aangelegde tuin. Juist tegenover de laan werd in 1889 de sociëteit "Concordia" gebouwd, met ruime zalen, een zeer fraaie tuin en een flinke veranda. Ook hier is het een allergenaamst zitje. Rechts hiervan, even voorbij de thans veel verfraaide villa "Beau Sejour" komt men door de Ambachtstraat het eigenlijke dorp binnen. Links de bewaarschool. De flinke straat met links en rechts nette woningen en winkels en in het midden de kortelings aangelegde kwekerij van de firma Harmsen te Leuvenheim, maakt al dadelijk een zeer goede indruk, die nog wordt verhoogd wanneer men aan haar einde het Marktplaatsje betreedt. Van welke zijde men dit plein ook nadert, telkens zult u getroffen worden door het zeldzaam schone dorpsgezicht dat het aanbiedt. Omringd door fraai geboomte en met huizen aan alle zijden, zult u moeten erkennen dat slechts weinig dorpen op een dergelijk centrum kunnen bogen. Schuin tegenover u hebt u "Hotel 't Kromhout". De vriendelijk, versierde veranda nodigt u uit hier een ogenblik te verwijlen en terwijl u gemakkelijk zit en u verkwikt, zal uw oog niet moe worden van de schone omgeving te genieten. Voor u loopt de Zutphense straatweg, die langs het gemeentehuis, nette huizen en fraaie villa's en "Terra Neuve" bijzonder de aandacht trekken, naar de Tol voert. Ter rechterzijde de Zegerijstraat, die reeds met flinke huizen en de Muloschool bebouwd, spoedig een der netste straten van het dorp zal worden. Vroeger stond hier het buitengoed "De Zegerij" met bijzonder schoon bos omgeven. Jammer genoeg zijn enige jaren geleden het huis gesloopt en het bos gekapt en heeft daardoor het plein zijn fraaie achtergrond verloren.

De weg links van het hotel 't Kromhout inslaande, heeft men een aardig kijkje op de vriendelijke pastorie, rechts van de Hervormde Kerk gelegen.

We keren naar de straatweg terug en even voorbij de Nieuwenweg eer zeer breed pad inslaande, bereiken we binnen een paar minuten het buiter "Rust en Genoegen" door een flinke tuin met fraai heesterwerk omgeven.

Langs het houten hek, dat de tuin van de smalle klinkerweg scheidt, komen wij spoedig aan de R.K. school en de Pastorie. Meer naar rechts staat de in 1889 gestichte kerk der Israëlitische gemeente, een klein doch doelmatig ingericht gebouw. Juist achter de school, op een aardig pleintje en tegenover de nette R.K. begraafplaats, ligt de Rooms Katholieke kerk, een zeer fraai gebouw met een spitse toren, die reeds van verre boven het groen uitsteekt.

We keren terug naar het marktplein en zijn aan het eind van onze wandeling gekomen. Teruggekeerd in uw hotel of pension zult u het zeker gaarne erkennen dat Brummen en zijn naaste omgeving op een allervriendelijkst natuurschoon kan buigen.

Brummense Courant 1965

“Den Eikenboom”

In de uitgave van ons verenigingsblad van maart j.l. was een artikel opgenomen over Den Eikenboom te Loenen.

Dit was geschied met toestemming van de auteur van het stuk, de heer J.W. Ormel te Apeldoorn.

Onder de publicatie in ons blad was de naam van W.Klomp vermeld.

Dit kon door onze leden zo worden opgevat dat W.Klomp de schrijver van het artikel was. Dat was een abuis. De heer Klomp was enkel de toezender van het stuk. Wel was de heer Ormel als bron vermeld, doch dat stichtte enige verwarring.

Door het bestuur van de Marke zijn aan de heer Ormel welgemeende excuses aangeboden.

Jan Regelink

De Wildbaan, paleis van Leuvenheim.

Een van de markantste buitenhuizen, dat in Leuvenheim de aandacht vraagt is de Wildbaan aan de Spankerenseweg. Een paleisachtig domein, dat sinds lange tijd het predikaat landgoed ten volle verdient. Bossen en landerijen, die er toe behoren, wisselen elkaar af. Landschappelijk gezien is het een belangwekkende eenheid.

De Wildbaan in 1830

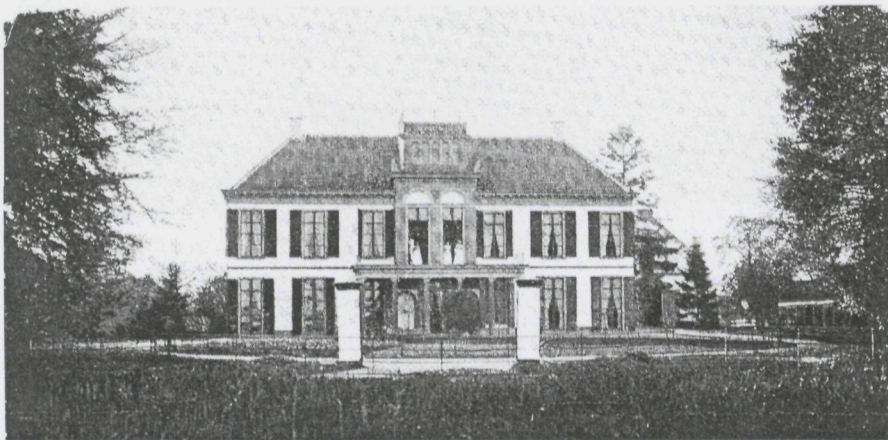
De Wildbaan hoorde tot de 16^e eeuw in een oudere bouwtrant onder de Gelderse Toren, de bekende oorspronkelijk versterking aan de rivier de IJssel in het naburige Spankeren. Over de vroegere bewoning van het huis De Wildbaan staat weinig of niets te boek.

Pas in de eerste helft van de 17^e eeuw, diende zich een voornaam bewoner met opmerkelijke antecedenten aan: Gerhard Casyn van der Hell tot de Wildbaan, als burgemeester van Arnhem, een magistraat van allure in die dagen.

Wellicht nog groter faam verwierf zich na 1814 baron van Rhemen van Rhemenshuizen met zijn familie als bewoners. De van Rhemen's drukten niet alleen in Leuvenheim hun stempel op het gemeenschapsleven. Ook in Spankeren deden zij zich gelden. Daar werd een straat, de van Rhemershof, naar hen vernoemd. In de dorpskerk liggen van Rhemens

begraven. Het heet, dat zij vooral de boerenstand met raad en daad aan zich verplicht hebben.

Omstreeks 1845 werd een zekere mr. H.A.C Metelerkamp de landheer op de Wildbaan. Hij werd opgevolgd door zijn neef A.J.P. Metelerkamp. Deze laatste was cavalerie-officier. Gezien zijn liefde voor de edele viervoeters, begon hij zelf met het fokken van paarden en niet zonder succes. Maar hij deed meer dat de aandacht trok. Hij liet het oorspronkelijke huis afbreken en stichtte het majestueuze bouwwerk in zijn huidige vorm en stijl. Een merkwaardig detail eraan zijn de hoogopstekende trapgevels, die de stijl van het Amsterdamse grachtenhuis verraden. Een en ander op uitdrukkelijke wens van mevrouw Metelerkamp geconstrueerd. Zij was de dochter van Den Tex, burgemeester van Amsterdam. Kennelijk een wat eigenaardige poging, uit nostalgische verlangens ontsproten, een tastbare brok typerende hoofdstedelijke architectuur in het landschapspatroon te transplanteren.

De Wildbaan in 1900

Ook werd, gezien de zich passender met de omgeving verdragende ambities van de landheer, een koetshuis met stallen neergezet. De volkspraak, die in die tijd gretig opgeld deed, verhaalt van geduchte spokerij in en rond De Wildbaan. Vooral in de keuken van het huis zou het in de late avonduren niet gedeugd hebben. Deuren en kasten gingen op onverklaarbare wijze piepend en krakend open.

De Wildbaan kwam de oorlog 1940-1945 ongeschonden door en dankt daaraan zijn kloeke bestaan tot op de dag van vandaag. Aardig is te vermelden, dat in de jaren vijftig van de vorige eeuw de paters van het Heilig Hart er hun opleiding genoten. Zij hielden bepaald niet van pottenkijkers. Zij dulden zelfs niemand in het omringende bos, dat toen nog wat dichter was dan nu. Had iemand toch de euvele moed zich daarin te wagen, dan liet een Brummens politieman nooit lang op zich wachten om de snoodaard in de kraag te vatten.

Nadat de paters van het Heilig Hart de Wildbaan hadden verlaten, heeft de Stichting Philadelphia het huis in beheer genomen. Zij hoedde er een groot aantal verstandelijk gehandicapten. Het buiten kreeg daarmee een maatschappelijke bestemming, die ook veelal elders afrekende met een langdurige periode van onhoudbaar geworden particulier woongenot. Tegenwoordig zijn in de Wildbaan een aantal bedrijven gevestigd, die er kantoor houden.

De Wildbaan 2008

CALAMITEITEN MUSEUMWACHT DOCUMENTENWACHT RESTAURATIE

WW
VANWAARDE

VOOR ALLES VAN WAARDE

Alles heeft waarde. Het is maar net van welke kant je het bekijkt. Dat kan economisch, historisch, financieel en ook emotioneel zijn. Om die waarde te beschermen of te herstellen zijn wij er. VANWAARDE, de geruststellende dienstverlener voor het beheer, de restauratie en de calamiteitenondersteuning voor alles van waarde.

WWW.VANWAARDE.EU BEHEER, RESTAURATIE EN CALAMITEITENONDERSTEUNING VOOR ALLES VAN WAARDE

Lian Brandsma Uitvaartzorg

Voor een uitvaart met zorg

in Loenen, Eerbeek, Dieren e.o.

tel. 06 23 00 95 51

www.lianbrandsmauitvaartzorg.nl

Voor al uw digitale drukwerk

drukkerij willems

Stuijvenburchstraat 27 | 6961 DP Eerbeek
T 0313 65 19 22 | info@drukkerijwillems.nl

www.ohv-demarke.nl